

בש"פ 4021/16 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4021/16

כבוד השופטת ע' ברון
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

פלוני

המשיב:

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

כ"א באייר התשע"ו (29.05.16)

תאריך הישיבה:

עו"ד ארז בן-ארויה

בשם המבקשת:

עו"ד עדי קידר; עו"ד ליטל פלדמן

בשם המשיב:

החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), החל מיום 31.5.2016 בתשעים ימים או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 55372-08-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

כתב האישום והליכי המעצר

2. נגד המשיב, יליד 1996, ונגד אדם אחר, קטין (להלן: הקטין), הוגש ביום 31.8.2015 כתב אישום, שבהמשך תוקן, המייחס להם עבירות של הצתה לפי סעיף 448 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); קשירת קשר

עמוד 1

לביצוע פשע ממניע גזעני לפי סעיף 499(א)(1) בצירוף סעיף 144 לחוק; איומים לפי סעיף 192 לחוק; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, ביום 13.8.2015 המשיב, הקטין ואדם נוסף (להלן: השלושה) קשרו קשר לרסס כתובות בסמוך למאהלים השייכים לערבים ולהצית מאהל כאמור ממניעים של גזענות, גילויי איבה ועוינות כלפי ציבור בשל השתייכות למוצא לאומי, אתני ודתי. בליל ה-13.8.2015 בסמוך לשעה 00:20 נסעו השלושה הלך ושוב ברכבו של המשיב (להלן: הרכב) ממעלה שלמה שבאזור יהודה ושומרון לכיוון צפון על ציר מספר 458. על פי הנטען בכתב האישום, במהלך הנסיעה האטו הנאשמים בנקודות מסוימות לאורך הציר בניסיון לאתר "יעדים", אך לא עשו מעשה פוגעני כלשהו. בנסיעה השנייה, שאליה יצאו בסביבות השעה 02:00, עצרו הנאשמים בסמוך למאהל ששייך למוצטפא כאבענה הנמצא בקרבת אחת הנקודות שבהן השתהו במהלך הנסיעה הראשונה, וריססו על סלע בקרבת מקום את המילה "נקמה" וכן צורת מגן דוד. מוצטפא הבחין בשניים מתוך השלושה, ולאחר שקרא לעברם - נמלטו השלושה מהמקום. כחצי שעה מאוחר יותר, בסמוך לשעה 03:00, נסעו השלושה ברכב לאותו אזור ועצרו ליד מאהל נוסף המצוי בבעלותו של יוסף כאבענה ושימש את משפחתו לאחסון כלי מיטה, כמות גדולה של מזון, כלים ורהיטים שונים. הנאשמים ריססו בנקודה מסוימת בשביל הגישה למאהל הנוסף את הכתובות "נקמה" ו"מנהלי" וכן צורה של מגן דוד; מיד לאחר מכן, הציתו השלושה מאהל זה ועזבו את המקום ברכב, ובהמשך נפטרו מהכלים ששימשו אותם במעשיהם. המאהל נשרף כליל, על תכולתו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בהחלטה מיום 21.9.2015 קבע בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ר' כרמל) כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המשיב בביצוע עבירות ההצתה וקשירת הקשר, אך זאת לצד קשיים "מעצם טבען" של הראיות, בהיותן נסיבתיות. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי ישנה עילת מעצר של מסוכנות לשלום הציבור, אשר נלמדת מטיב המעשים המיוחסים למשיב; ולבסוף הורה על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, שבשלב זה נותר במעצר. יצוין כי גם ביחס לקטין קבע בית המשפט כי יוכן תסקיר מעצר ובתוך כך הורה על שחרור הקטין למעצר בית מלא.

מהתסקיר שהוגש לבית המשפט המחוזי עולה כי למשיב יש רקע משפחתי ואישי מורכב, הוא התקשה להתמיד במסגרות לימודיות ותעסוקתיות, ובתקופה שקדמה למעצרו התגורר המשיב באזור יהודה ושומרון ונחשף לאידיאולוגיה קיצונית תוך שהתגבשה אצלו תפיסת עולם אשר "הלכה והקצינה". שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות עבירות אלימות מצדו של המשיב, אך בה בעת סבר כי למעצרו הנוכחי של המשיב - מעצר ממושך ראשון כבגיר - נודעת השפעה מרתיעה עליו. בהמשך התרשם שירות המבחן כי המפקחים שהוצעו על ידי המשיב - אמו, דודתו ובעלה - הן דמויות סמכותיות עבור המשיב וכי בכוחם לפקח עליו כנדרש. סופו של דבר, שירות המבחן המליץ לשחרר את המשיב למעצר בית בבית דודיו בבית שמש, תחת פיקוחם ופיקוחה של אמו.

בהחלטה מיום 22.10.2015 ובניגוד לעמדת המדינה, אימץ בית המשפט המחוזי את המלצת שירות המבחן, משמצא כי החלופה המוצעת מאפשרת "איון מסוים" של הסכנה הצפויה מהמשיב, כמו גם לנוכח גילו הצעיר המצוי על גבול הקטינות. משכך, הורה בית המשפט המחוזי על שחרור המשיב למעצר בית מלא כאמור בתסקיר. לבקשת המדינה, עיכב בית המשפט את ביצוע ההחלטה.

המדינה עררה על ההחלטה לשחרר את המשיב למעצר בית, ובהחלטה מיום 28.10.2015 קבע בית משפט זה (השופט ע' פוגלמן) כי ניתן לעצור נאשם עד לתום ההליכים נגדו גם במצב בו מדובר בראיות נסיבתיות, ובלבד שנתקם מתוכן מארג ראייתי המבסס את אשמתו הלכאורית של הנאשם. בענייננו נקבע כי כך הם פני הדברים, וישנן ראיות לכאורה בעוצמה הנדרשת למעצרו של המשיב עד תום ההליכים. עוד נקבע כי אין לשחרר את המשיב לחלופת מעצר,

כפי שהורה בית המשפט המחוזי, משמיוחסות לו עבירות על רקע אידאולוגי המעידות על מסוכנות ייחודית, ואין להורות בנקל על שחרור לחלופה בנסיבות אלה. כן נאמר כי המסוכנות נלמדת גם מן העובדה שזמן לא רב קודם לכן, הורשע המשיב בעבירה שהרקע שלה דומה ושבגינה אף ריצה עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, ותלוי ועומד נגדו הליך פלילי נוסף. סופו של דבר, בית המשפט קיבל את הערר, ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי, והורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. ביום 29.10.2015 הגיש המשיב בקשה למעצרו בפיקוח אלקטרוני, ובתוך כך ביקש שייערך תסקיר מעצר מתאים. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה בהחלטה מיום 31.10.2015 שבה נקבע כי "לאור החלטתו הברורה של בית המשפט העליון, אין מקום להיעתר לבקשה". על החלטה זו ערר המשיב, ולאחר דיון שהתקיים בבית משפט זה ביום 22.11.2015 (השופטת א' חיות) – בהמלצת בית המשפט, חזר בו המשיב מן הערר. ביום 16.3.2016 הגיש המשיב לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בהחלטת מעצרו בנימוק של התמשכות ההליכים, ולנוכח חלוף הזמן שב וביקש לשחררו למעצר בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי קבע כי בשלב זה לא ניתן לקבוע לפתחו של מי רובץ האשם לסרבול ההליך, וציין כי נקבעו מספר דיונים בהליך בעתיד הקרוב. לעניין שחרורו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, העיר בית המשפט המחוזי כי למשיב עומדים לרועץ שני מכשולים – האחד, דברים שנאמרו בהחלטת בית משפט זה (השופט ע' פוגלמן), בדגש על מסוכנות המשיב שאינה ניתנת לאיון בחלופת מעצר; והאחר, העובדה כי לא עבר זמן רב דיו המצדיק בחינה מחדש של הבקשה. על החלטה זו הגיש המשיב ערר לבית משפט זה (השופט נ' סולברג), שבמסגרתו הסכימו הצדדים כי בית המשפט יורה על עריכת תסקיר מעצר עדכני שיבחן חלופה אפשרית של מעצר בפיקוח אלקטרוני – ושיונח לפני בית משפט זה אם וכאשר תוגש בקשה להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים, היא הבקשה דנן. בית משפט זה ציין כי כך הוצע וכך הוסכם, מבלי לנקוט עמדה כלשהי לגבי המשך המעצר, וטענות הצדדים שמורות להם.

ואמנם, עם הגשת בקשה זו להארכת מעצרו של המשיב, הוגש ביום 18.5.2016 תסקיר עדכני מאת שירות המבחן שכותרתו "תסקיר מעצר בפיקוח אלקטרוני". שירות המבחן התרשם כי במסגרת שהותו במעצר בחן המשיב את מעשיו וכיום הוא מביע הסתייגות מהתנהלותו הבעייתית עד למעצר. צוין כי באותה תקופה, בין היתר על רקע דחיית גיוסו לצה"ל בשל רישומו הפלילי כנער, המשיב מצא תחושת שייכות בקרב קבוצת צעירים המזדהים עם אידאולוגיה לאומנית קיצונית. המשיב מסר לשירות המבחן כי הוא מביע חרטה על התנהלותו הבעייתית וכי הוא מעוניין לשקם את חייו. עוד עולה מהתסקיר כי המשיב מבין את המשמעות של מעצר בית בתנאים של איזוק אלקטרוני, וכי רמת הסיכון הנשקפת ממנו היא בינונית. משיחה עם בני משפחתו של המשיב עולה כי הם מתייחסים בחומרה למעשים שבהם הוא מואשם, ושירות המבחן התרשם כי אמו של המשיב, דודתו ובעלה, הם אנשים רציניים המקיימים אורח חיים תקין ומתפקד, ומבינים את תפקידם האפשרי כמפקחים ואת האחריות המוטלת עליהם. לבסוף, שירות המבחן ממליץ לשחרר את המשיב למעצר בית מלא בתנאי פיקוח אלקטרוני בבית דודיו בבית שמש, בפיקוחם הצמוד של הדודים ושל אמו, לסירוגין.

קצב התקדמות ההליכים בתיק העיקרי

5. ביום 8.9.2015 נערכה למשיב הקראה, ולאחר מכן נתבקשה דחייה של הדיון לצורך לימוד התיק ועל מנת להסדיר את ייצוגו של המשיב. בהמשך המשיב כבר כפירה כללית בכתב האישום וביקש לדחות את הדיון לצורך מתן מענה מפורט. מספר דחיות נוספות נגרמו גם מפאת הצורך של המדינה בהוצאת תעודת חיסיון. רק ביום 9.2.2016 התקיים דיון ההוכחות הראשון, ונכון למועד הגשת הבקשה דנן התקיימו שלושה דיוני הוכחות נוספים, שבמהלכם נשמעה עדותם

של 8 מעדי התביעה. בינתיים נערך דיון הוכחות נוסף, וכעת קבוע דיון ליום 15.6.2016.

הבקשה להארכת המעצר

6. משנקפו תשעה חודשים מיום מעצרו הראשוני של המשיב בלא שמשפטו הסתיים, הגישה המדינה ביום 18.5.2016 בקשה להאריך את מעצרו של המשיב בתשעים ימים, לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. המדינה טוענת כי יש להאריך את המעצר בשל מסוכנותו של המשיב לשלום ציבור, כפי שזו נלמדת מן המעשים המיוחסים לו בכתב האישום ומנסיבות ביצועם; כמו גם מעברו הפלילי הכולל הרשעה בעבירות אלימות ורכוש שבוצעו ממניע גזעני, שבגינן נגזר על המשיב עונש מאסר בפועל לתקופה של 45 יום לריצוי בעבודות שירות וכן מאסר על תנאי. המדינה מדגישה כי העבירות נושא הבקשה דנן בוצעו על ידי המשיב כשמאסר על תנאי מרחף מעל ראשו. בנסיבות אלה, וכעולה מהחלטת בית משפט זה (השופט ע' פוגלמן) – המדינה טוענת כי אין כל חלופה שיש בה כדי להבטיח את תכלית המעצר, ועל כן מתבקשת הארכת מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח.

7. במהלך הדיון שהתקיים לפני ביום 29.5.2016 חזר בא-כוח המדינה על נימוקי הבקשה וכן עדכן כי הקטין, לאחר שהפר את תנאי שחרורו, נשלח למעצר בפיקוח אלקטרוני. עם זאת טען בא-כוח המדינה כי יש להבחין בין הקטין לבין המשיב, וזאת מאחר שהמשיב הוא בגיר; בעל עבר פלילי והליך נוסף התלוי ועומד נגדו; וכי המעשים המיוחסים לו בוצעו בעוד שמאסר על תנאי מרחף מעל ראשו. לעניין התסקיר טען בא-כוח המדינה כי חרף ההמלצה לשחרר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני – אין לתת במשיב אמון, וזאת בין היתר תוך הסתמכות על חלקים בתסקיר הנוגעים ליכולת ראשונית בלבד של המשיב לבחון את מעשיו באופן ביקורתי. לעניין התמשכות ההליכים טען בא-כוח המדינה כי המדינה ערוכה לנהל את ההליך במהירות, וכי הוא צופה שיידרשו 5 דיוני הוכחות נוספים לצורך השלמת פרשת התביעה. בא-כוח המשיב מצידו הגיש את דוח מנהל הפיקוח האלקטרוני שלפיו בית דודיו של המשיב מתאים לצורך מעצר בפיקוח אלקטרוני, וכן הוסיף וטען כי עברו הפלילי של המשיב מסתכם בהרשעה אחת משנת 2012; כי ההליך העיקרי מתנהל בקצב איטי ביחס למספר העדים הרב שעוד נותר להעיד; וכי התסקיר מצביע על התקדמות חיובית של המשיב כמו גם על התאמתם של המפקחים המוצעים.

דיון והכרעה

8. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, באתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להארכת מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח להידחות. סבורתני כי במקרה שלפנינו הכף נוטה אל עבר הארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, ואבאר.

בהחלטה על הארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נדרש לערוך איזון בין הפגיעה בחירות הנאשם, שעומדת לו חזקת החפות, לבין השיקולים שהצדיקו את ההחלטה המקורית בדבר המעצר עד לתום ההליכים, ובהם השמירה על שלום הציבור ובטחונו. זאת, תוך בחינת מכלול של פרמטרים, ביניהם מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם, עברו הפלילי, חומרת המעשים המיוחסים לו, החשש מפני הימלטות ושיבוש הליכי המשפט, משך תקופת מעצרו, קצב ניהול ההליך העיקרי והתחזית באשר למועד סיומו (בש"פ 5253/14 מדינת ישראל נ' פלוני (4.8.2014); בש"פ 5073/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (25.7.2014); בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 14 (8.1.2014)). ככלל, ככל שמתארכת תקופת המעצר, נעה המוטטלת אל עבר זכותו של הנאשם לחירות (בש"פ 8086/15 מדינת ישראל נ' רפאלוב (9.12.2015)).

בנסיבות העניין, מסוכנותו של המשיב נלמדת מהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום; מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו, כאשר גם זה האחרון ממשיך לייחס למשיב מסוכנות, ברמה בינונית; מעברו הפלילי של המשיב כמו גם מעבירות אחרות המיוחסות לו שבוצעו לכאורה גם כן על רקע אידיאולוגי; ומן העובדה שהמעשים המיוחסים לו בוצעו בעת שריחף מעל ראשו מאסר על תנאי, עובדה המעידה על קושי בהרתעתו.

חרף האמור, מצווים אנו בבחינת האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני ככל שיימצא כי יש בו כדי להשיג את תכלית המעצר, כפי שמורה סעיף 22ב(א) לחוק המעצרים. מתסקיר המעצר העדכני, שעוסק באפשרות מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני, נראה כי המשיב איננו מצוי עוד במקום שבו היה בעת שניתנה ביום 28.10.2015 ההחלטה בבית משפט זה, שהורתה על מעצרו עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריא. נאמר בתסקיר כי המשיב מביע חרטה על מעשיו ושפניו להשתקם. אשר למפקחים המוצעים, נראה כי אין חולק שהם מתאימים. בתסקיר נאמר כי המפקחים המוצעים מתייחסים בחומרה למעשים המיוחסים למשיב, ושמדובר באנשים רציניים ואחראים המהווים דמויות סמכותיות עבור המשיב.

באשר לקצב התקדמות ההליכים, מבלי שאדון בשאלה על מי רובצת האחריות יותר או פחות לעיכוב והדחיות בתיק זה, יוער כי קצב התקדמות התיק העיקרי אינו משביע רצון. גם לשיטת המדינה נראה שיידרשו עוד דיונים רבים, וזאת לנוכח העובדה שבחלוף 4 חודשים מתחילת שמיעת ההוכחות – וזאת לאחר שכבר חלפו 5 חודשים בין ההקראה לדיון ההוכחות הראשון – דומה כי פרשת התביעה עוד רחוקה מסיומה; ומכאן שגם בתקופת המעצר המבוקשת, ספק אם משפטו של המשיב יגיע לכדי סיום. באשר לקטין, שנשלח למעצר בפיקוח אלקטרוני, לא נעלמה מעיני ההבחנה שביקשה המדינה לבצע בינו לבין המשיב. המשיב הוא בגיר, בעל עבר פלילי, שביצע לכאורה את המיוחס לו בעת שתלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי. עם זאת, מהטעמים המפורטים לעיל הגעתי לידי מסקנה כי אין בהבחנה ביניהם כדי לשלול את האפשרות לעצור את המשיב בפיקוח אלקטרוני, וזאת בשים לב לכך שאמנם המשיב הוא בגיר, אולם הוא "בגיר-צעיר", כבן 18 בעת הגשת כתב האישום, וגם היום עדיין בגבול התחתון של הבגירות – ובצירוף ליתר נסיבות העניין יש בכך כדי להקהות את ההבחנה בינו לבין הקטין.

בהינתן כל האמור, הגעתי לכלל דעה כי יש לדחות את הבקשה להארכת מעצר מאחורי סורג ובריא ולהורות על המשך מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. כידוע, כלי הפיקוח האלקטרוני הוא לא חזות הכל, ולרוב הוא אינו אלא רכיב משלים בחלופת מעצר למפקחים אנושיים שהם העיקר (בש"פ 7206/10 מדינת ישראל נ' אגרונוב (24.10.2010)). יצוין, כפי שכבר עמדתי על כך במקום אחר (בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.2015)), כי פיקוח אלקטרוני אינו נוסחת פלא שיש בה כשלעצמה משום מענה למי שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לציבור, וכי בכל מקרה יש לשאול אם די בו, בצירוף תנאים מגבילים אחרים, כדי לשרת את תכלית המעצר. בנסיבות העניין, לנוכח ההתרשמות הברורה של שירות המבחן נחה דעתי כי המפקחים המוצעים הם מתאימים, וכי נכון לעת הזו יש להורות על הארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. באשר להיתכנות הפיקוח האלקטרוני, כאמור הוצג לפניי דו"ח מנהל הפיקוח האלקטרוני שמצא כי קיימת היתכנות למעצר בפיקוח אלקטרוני בבית דודיו של המשיב.

9. התוצאה היא שבשלב זה אינני נעתרת לבקשה להארכת מעצר מאחורי סורג ובריא, ותחת זאת קובעת שהמשיב יימצא במעצר עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני, בכפוף לתנאים הבאים:

א. המשיב ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית דודתו ובעלה, שכתובתם בבית שמש וכמפורט בהחלטת בית עמוד 5

המשפט המחוזי מיום 22.10.2015, בפיקוחם ובפיקוחה של אמו לסירוגין. השלושה רואינו על ידי שירות המבחן ונמצאו מתאימים לשמש כמפקחים למשיב.

ב. המשיב יפקיד ערבות כספית בסך 30,000 ש"ח.

ג. כל אחד משלושת המפקחים יחתום על ערבות אישית בסך 15,000 ש"ח תוך שיובהר למפקחים כי הערבות תחולט אם יפר המשיב את תנאי הפיקוח.

ד. נאסר על המשיב ליצור קשר עם הקטין ועם האדם השלישי שכתב האישום מייחס למשיב את ביצוע המעשים עמם, וכן עם כל גורם אחר המעורב בפרשה.

ה. ניתן בזאת צו האוסר על יציאתו של המשיב מהארץ. המשיב יפקיד את דרכונו במזכירות בית המשפט המחוזי בירושלים.

ו. ניתן בזה צו פיקוח מעצרים של שירות המבחן, למשך 6 חודשים, כפי שהמליץ, לצורך קיום פגישות עם המשיב והערכת מצבו וצרכיו. לביצוע הצו, יותר למשיב לצאת, בליווי מפקח צמוד, לפגישות בשירות המבחן; ולשם כך יפתחו למשיב חלונות יציאה במנהלת האיזוק האלקטרוני על פי זימון ותיאום מראש עם שירות המבחן.

קיומם של התנאים ייבדק על ידי בית המשפט המחוזי טרם השחרור.

ניתנה היום, ג' בסיון התשע"ו (9.6.2016).

ש ו פ ט ת